

Renesance a humanismus

str. 97 - 104

Humanismus

- myšlenkový proud v oblasti společenských věd

- Počátky patrné už v 2. polovině 14. stol. v severní „Itálii“.
- “Itálie” byla rozdrobená, což trápilo italské vzdělance (sen o sjednocení, „obnově“ antického impéria)
- Zájem o starořímské památky, antiku (**návrat k antice**), její životní styl. Učenci opisovali a **napodobovali antická díla - římská i řecká**.
- 1453 - dobytí Konstantinopole (**kým?**), tamní učenci odcházeli do “Itálie” a staré knihy brali s sebou. Informace o antice se získávaly i díky spojení s islámským světem (**jak?, proč?**)
- **Italské městské státy (doplň) - nejbohatší oblasti Evropy díky obchodu s osmanskými Turky, kteří ovládali obchod s Araby, Indií a Čínou.** Pouze nejbohatší lidé mohli financovat nákladnou renesanci.
- Hlavní pozornost věnována **člověku (humanus = lidský) → humanismus**. Člověk ceněn jako jedinec - osobnost, má si užívat radosti, které mu poskytuje život. **Opak středověku - zájem o posmrtný život a Boha.**
- Kalokagathie - krása duše a těla. Renesanční umělci byli ale zároveň věřící křesťané!
- **Studovali humanitní vědy - literaturu, filozofii, dějiny, ale nově projevovali zájem o přírodu a přírodní vědy**

Renesance

- Návrat k antice **ve výtvarném umění, stavitelství, sochařství a životním stylu** nazýváme pojmem

RENESANCE

- z latinského
znovuzrození
(antických
vzorů
a hodnot)

*Santa Maria del Fiore,
Firence (kolébka
renesance)*

- Využití rovných linií
- Větší šíře staveb (srovnej s gotikou) - **horizontalita**
- Užití sloupoví, které jsou spojeny oblouky v tzv. **arkády**
- Sdružená okna, široká okna a dveře
- Omítky, malby an omítce, **sgrafita**
- U staveb vznikaly **zahrady a nádvoří s kašnou**
- Stavba **zámků** (středověké hrady se přestavují na zámky, které jsou obklopené parky), měšťanských domů, radnic.
- Staví se málo kostelů (výjimka Itálie!)

Renesanční architektura

Špitál neviňátek, Florencie

Renesanční stavby v ČR

Zámek v Bučovicích

Radnice v Plzni

Zámek v Litomyšli

Panský dům ve Slavonicích

Zámecká zahrada na telčském zámku

Lobkovický palác na Pražském hradě

Sgrafitová výzdoba fasády

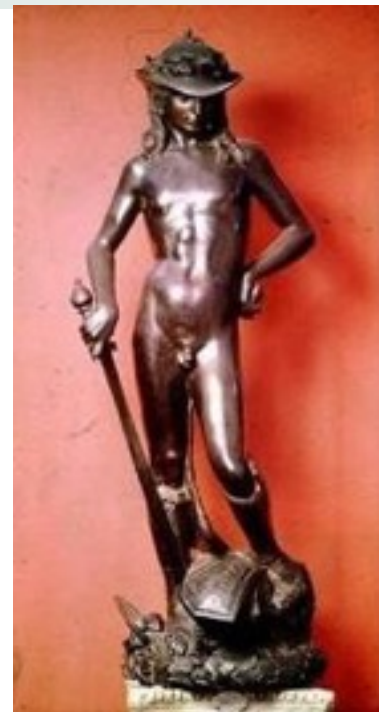

Renesanční stavby v Brně - o jaké budovy se jedná?

Stavitelství

- **Filippo Brunelleschi:** florentský architekt
 - *kupole florentského chrámu Santa Maria del Fiore (symbol renesance)*
 - *špitál neviňátek ve Florencii*
- **Donatello:** florentský sochař
 - *bronzová socha Davida*
(starozákonní námět - boj Davida s Goliášem)
- **Michelangelo Buonarroti:** florentský architekt, sochař, malíř... (**renesanční člověk?**)
 - *socha Davida, socha Mojžíše*

Renesance a církev

- Renesanční umění zaujalo také řadu církevních hodnostářů, včetně papežů
- Přesto, že oslavovalo pohanskou antiku, zobrazovalo nahá těla, **nebylo v rozporu s katolickým náboženstvím.** Umělci byli výhradně věřící lidé a často pracovali na církevních zakázkách (**Michelangelo - kde? Viz fotografie**).
- Většina soch a obrazů - církevní náměty

Italské malířství

- Konec gotického malířství (světec a pozadí)
- Znovuobjevování **přírody**
- Maluje se **krajina** užívá PERSPEKTIVY
- Zobrazování **lidského těla**, často nahého
- Oblíbené byly **portréty** (každý, kdo chtěl být významný, se nechal portrétovat)
- Snaha vyjádřit **stín**
- Nejvýznamnější období - konec 15. stol., Florencie, **rod Medici** (významní mecenáši)

Sandro Boticelli

- Florentský renesanční malíř
- Ilustroval **Danteho Božskou komedii**

Zrození Venuše

Leonardo da Vinci

- Malíř, sochař, hudebník, přírodovědec, vynálezce (?)
- **Nejznámější díla:**
Poslední večeře
Mona Lisa
Dáma s hranostajem

Poslední večeře

Michelangelo Buonarroti

- Významný sochař, architekt, básník a **malíř** z florentské školy
- **Nejznámější malířská dílo:** freska Posledního soudu v Sixtinské kapli (viz foto)

Masaccio

- Považován za zakladatele renesančního malířství
- Plně uplatnil **perspektivu** (začlenění lidské postavy do prostoru)

Svatá Anna samotřetí

Zaalpská renesance

- Konec 15. stol. - 16. stol.
- Vynález knihtisku (Johann Gutenberg 1450) - rychlejší šíření humanismu a renesance. **Výroba knih se zrychlila zlevnila** → kniha dostupným zbožím.
- Největší rozkvět v **Nizozemí a „Německu“**, ale také ve Francii, Polsku, Uhrách nebo českých zemích

- **Hieronymus Bosch:** zobrazuje pozemské rozkoše, apokalyptické hrůzy, konec světa...

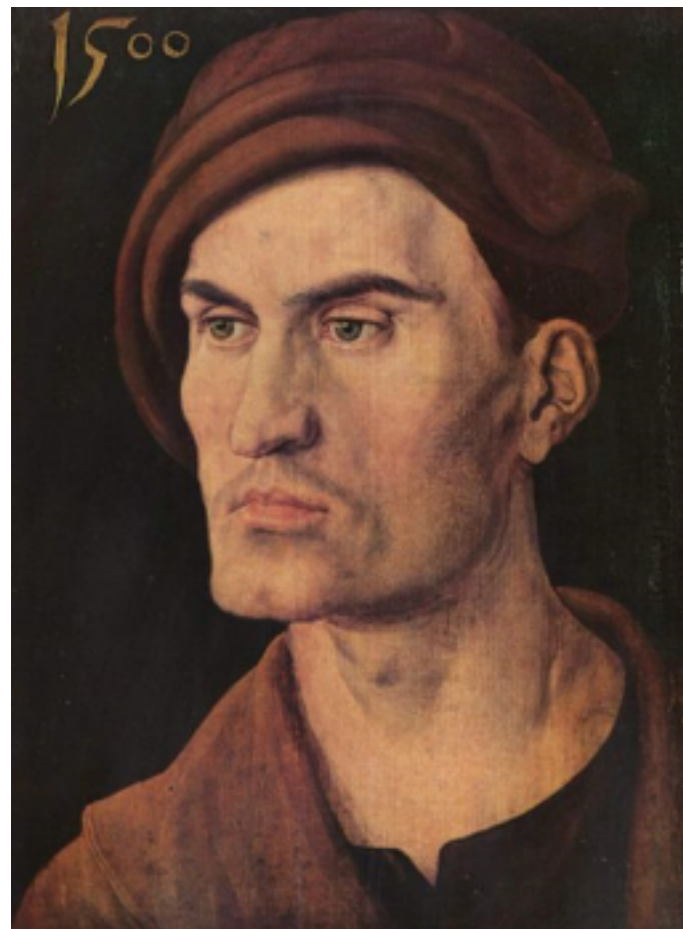
[Zahrada pozemských rozkoší](#)

Poslední soud

■ Albrecht Dürer: portréty

Autoportrét

Portrét mladého muže

Renesance v českých zemích

- Husitství - nepříznivé podmínky, odmítali nový umělecký směr z katolické! Itálie. Kritizovali přepych, bohatství ...
- Teprve na konci 15. stol. se začínají uplatňovat renesanční prvky v pozdněgotickém stylu (**okna Vladislavského sálu Pražského hradu**)
- Česká šlechta propagovala renesanci ve svých městech (**kterých?**), stavba zámků (**najděte 3 renesanční zámky na Moravě**) a přestavovali gotické hrady

Přírodní vědy

- Lepší poznání lidského těla → zdokonalení **anatomie** (lékařství)
- Rozvoj astronomie, názor o kulatosti Země a vznik **heliocentrické** teorie

Mikuláš Koperník, Giordano Bruno
(**zjistí více o jeho smrti**), Galileo Galilei, Johannes Kepler zbourali církevní monopol na středověké chápání světa.

Humanismus tak nastartoval **vývoj ke zrodu novověké vědy!**

Johannes Kepler

Mikuláš Koperník